



Tegen de zijwand staat een grote herenbank.



Rouwborden sieren de muren.



Jansen (I.) en Keveling Buisman voor een rouwbord.

## uitgelicht

# Dorpskerk van Ellecom ademt adel

tekst Wim Hulsmán  
beeld RD, Anton Dommerholt

De dorpskerk van het Gelderse Ellecom is een deftige kerk. Ze ademt adel. Grote rouwborden met lange namen spreken mooie woorden over de bewoners van het nabijgelegen Kasteel Middachten.

**D**e herfstzon beschijnt de Nicolaas- of Dorpskerk. Kleurrijke bomen maken het plaatje compleet. De kerk staat wat hoger, op de voet van de uitlopers van het Veluweplateau. Het water van de IJssel kan zover niet komen.

De kerk is oud, maar ziet er goed uit. De kerkvoogdij en Stichting Behoud Dorpskerk Ellecom (SBDE) willen haar zo goed mogelijk bewaren voor het nageslacht.

Het monument is dat waard, omdat het ouder is dan de meeste

kerken in de omgeving, zegt dr. Frank Keveling Buisman, een van de auteurs van een vorige maand verschenen boek over de kerk. „De eerste vermelding van een kerk in Ellecom –bij Rheden– stamt uit 900. Dat is heel vroeg. Steden als Zutphen en Arnhem hadden toen kerken, maar voor een dorp als dit is dat uitzonderlijk.” Het oudste deel van de huidige kerk is de toren: dertiende-eeuws. Het koor dateert uit de zestiende eeuw. Het schip kreeg in 1859 zijn neogotische vorm.

Ook de nauwe band met de

## „Conflict tussen graaf en kerk haalde voorpagina's”

bewoners van het grote Kasteel Middachten in De Steeg maakt de kerk bijzonder. Voorzitter drs. Jan Jansen van de SBDE wijst buiten op een grafsteen en een deur die toegang geven tot de adellijke grafkelder onder het koor van de

kerk. Door een tralieraam in de deur zijn een paar grafkisten te zien. Hier wachten verschillende graven Van Aldenburg Bentinck op de jongste dag. Het laatste familielid werd er in 1912 bijgezet, vertelt Jansen.

In de kerk hangen op verschillende plaatsen de wapens van de families van Middachten. Grote rouwborden houden de herinnering aan hen levend. Keveling Buisman wijst op het rouwbord van Ursula Philippota van Raesfelt (1643-1721). „Het is bijzonder dat juist dit rouwbord in deze pro-

testantse kerk hangt. Ursula was rooms-katholiek. Het rouwbord van haar protestantse man hangt in de Andrieskerk in Amerongen. Ze kregen veertien kinderen. Zij was ook gravin van Athlone. Die Engelse titel kreeg haar man voor



Jansen.

zijn grote inzet aan de zijde van stadhouder Willem III.” De bewoners van Middachten hadden lang het recht van collatie in Ellecom: zij bepaalden welke predikant werd beroepen of benoemd. Zij hebben heel lang ook alle kosten van de kerk gedragen: het onderhoud, de predikant en de koster. Keveling Buisman: „Onder meer het opheffen van het collatierecht en de eenzijdige kostenverdeling hebben begin twintigste eeuw geleid tot een flinke strijd tussen de graaf van het kasteel, de hervormde gemeente en de Ellecommers, die meer zeggenschap wilden. Er was onduidelijkheid over de rechten en plichten. De Ellecomse kerkstrijd haalde een eeuw geleden de voorpagina's van de kranten. In 1948 kwam er een einde aan het

conflict.” De kerk is sindsdien volledig in handen van de kerkelijke gemeente. Eigenlijk was er al in 1944 een akkoord, maar de zaak moest opnieuw worden bekeken toen een vlakbij neergestorte V1 veel schade veroorzaakte.

De band met Middachten –sinds de kerkstrijd bekoeld– is in heel de kerk zichtbaar. In de statige herenbank wachten acht zetels onder een luifel op adellijk gebruik. Twee avondmaalsbekers zijn een geschenk van de beschermheren. In de ranke toren hangt een Hemonyklok uit 1644, ook een geschenk van het kasteel. Het witte orgel van de kerk werd eveneens betaald door Middachtenbewoners. „De kast is van de orgelbouwer Leichel, het binnenwerk is in 1968 vernieuwd door orgelbouwer Blank & Zn.”, vertelt Jansen.

De kerk van Ellecom is nu in gebruik bij de protestantse gemeente Ellecom-De Steeg. Op zondagmorgen is er afwisselend kerk in Ellecom en in buurdorp De Steeg.



De Nicolaaskerk van Ellecom, bij Rheden, is meer dan een dorpskerk door de nauwe band met de bewoners van Kasteel Middachten.

## Boek beschrijft 1100-jarige geschiedenis

De Stichting Behoud Dorpskerk Ellecom (SBDE) wil de kerk van het dorp meer op de kaart zetten. Dat was een van de aanleidingen om het boek „De Nicolaas- of Dorpskerk van Ellecom. 1100 jaar kerkgeschiedenis” (ISBN 978 90 90290201) samen te stellen. De twee redacteuren, drs. J. W. M. Jansen en rechtshistoricus dr. F. Keveling Buisman, hebben een boek met kwaliteit in elkaar gezet: gedegen artikelen op basis van veel archiefonderzoek. Boeiend zijn de hoofdstukken over de tijd voor en na de Reformatie. Het boek is vorige maand gepresenteerd. De huidige bewoner van Kasteel Middachten, Franz Graaf zu Ortenburg, nam het eerste exemplaar in ontvangst.

Het boek (22,50 euro) is te koop via de site van de SBDE.

>>>stbehouddorpskerk.nl